

GIÁ BÁN

ĐỒNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm 500	550
Sáu tháng 300	450
Sáu tháng 150	250

Mua báo phải trả tiền trước.
Theo và mandat gửi cho M.
TRẦN BÌNH-RIEN. - Ai đang
quảng cáo, việc in, giá, và thông
nghiệp.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

CHUYÊN ĐÓI

Lời nói gây ra sự
lãnh và dữ, cần
phải thận trọng.

Cuộc rã rời giữa nước Đức với Quốc-liên Một chữ có thể gây ra trận giặc!

«Một lời nói gây nước, một lời nói mất nước», «một chữ đến cửa công...» đó là những câu lưu truyền ở phương Đông xưa nay, tỏ cho người đời biết một lời, một chữ, nhiều khi có quan hệ mà gây mối họa phúc to lớn. Hiện nay trong cuộc Đức hủy hiệp ước Locarno và Quốc-liên đối Đức, có một việc chứng cho lời nói trên là «Một chữ xuýt nổi trận giặc mà chính phủ Đức đang ra cái chính».

PHÚC VẤN CỦA ĐỨC

Ngày 14-3-36, hành chánh viện Quốc liên có tờ chính thức mới Đức lấy tư cách là một nước trong công ước Locarno, phải đại diện sang Anh để dự hội nghị Quốc liên và đáp phúc tờ đề nghị của Pháp và Tý... Chính phủ Đức có bức thư đáp phúc, đại ý nói: đối với tờ mới của Quốc liên, theo trên nguyên tắc, Đức sẵn lòng tiếp thu. Đây có yêu cầu hai điều kiện:

- 1) Trong tức thời, đại biểu Đức được cả quyền lợi hoàn toàn bình đẳng như đại biểu các nước khác;
- 2) Những điều kiện của nước Đức, cùng những điều mà Pháp và Tý thân thiện với Quốc liên, không chỉ là chủ quyền của Đức ở sông Rhin, mà những điều kiện nghị cụ thể mà rộng hơn đáng làm bảo chứng cho cuộc hòa bình Âu châu, cũng có quan hệ liên đới, không ai được cắt riêng ra cả...

Sau cùng có câu: Đối với lời đề nghị của Đức, như đã chuẩn bị hẳn hoi, «lập tức» đem ra đàm phán thì nước Đức mới tham dự...

GÂY MỐI RẦY VÌ CHỮ «LẬP TỨC»

Trong tờ phúc vấn của Đức, toàn bộ giọng cương ngoạnh, Quốc liên không thể tiếp thọ. Song cái lối «cứng» ấy trên sân khấu ngoại giao cũng cho là việc thường thấy, nếu Quốc liên có tức giận thì tìm cách đối phó, chưa đến thất thế đến nỗi. Duy câu kết sau bức thư mà có chữ «lập tức» khiến cho đại biểu các nước ở Quốc liên không sao chịu nổi, không khác gì Quốc liên là cơ quan phục thuộc dưới quyền của Đức, Đức muốn sai khiến thế nào thì sai khiến; vì thế nên gây mối ác cảm giữa Quốc liên, không khí bỗng xao xuyến khác thường!

ĐỨC CẢI CHÍNH RỒI RÍT

Vì một chữ mà gây ra vết in không tốt cả các đại biểu Quốc liên. Đức cũng tự

biết câu nói của mình có chữ «lập tức» đó là thô vụng, nên thả giọng êm dịu mà cái chánh.

Đang nức cười là cái lối cái chánh của một nước văn minh, toàn do những tay ngoại giao lão luyện đứng ra biện bạch, mà nó chả khác gì cái lối cái chỉnh của các văn sĩ nhà báo xứ Cờ-Việt ta! Đây độc giả xem chánh phủ Đức cải chỉnh chữ «lập tức» trên:

Được tin Quốc liên bất bình cho chữ «lập tức» kia, chánh phủ Đức muốn làm cho họ nguôi cơn giận ấy, nên hạ lệnh cho đại sứ Đức trú Anh là Ribbentrop tới ngoại bộ Anh mà thanh minh rằng:

«Trong phúc vấn Đức mà có chữ «Absolde» (chữ này là chữ Đức, vì phúc - điệp Đức viết bằng chữ Đức), mà dịch «lập tức», là chưa được đúng. Chính chữ ấy có cái nghĩa là: «thời kỳ thích đáng» chứ không phải là nghĩa «lập tức»...»

Cải chỉnh như trên đã đủ đâu, nhân sĩ Đức ở Luân đôn lại giải nghĩa thêm cho rõ:

«Chữ «Absolde» ở Bắc-bộ nước Đức thì giải nghĩa nó là «lập tức» (ngay đi), mà ở Nam-bộ nước Đức thì dùng nghĩa nó là «tận tốc» (mau). Tờ phúc vấn này là do nguyên thủ Đức Hitler, cùng ngoại trưởng Đức và pháp-học chuyên gia Đức, đều là người sanh-trưởng ở Nam-bộ, theo thói quen tiếng nói xứ sở mà dùng nó theo nghĩa «mau», chứ không phải là «lập tức», như người ta đã dịch...»

Những lời cải chỉnh kia chẳng qua là thấy con sông bất bình giữa hội Quốc-liên mà kiếm có làm cho dịu xuống, chứ thực ra cái lối cải chỉnh vờ làm sao!

Nói «lập tức» hay là «tận tốc» cùng tiếng «Nam-bộ Bắc-bộ» ở Đức, giải nghĩa thế nào mặc kệ; đã đưa ra giữa Quốc-liên mà toàn đại biểu các nước ở Quốc-liên đều nhận là có nghĩa «ngay, tức» xem hội Quốc-liên như tay sai của mình, thì chớ ngãi nào được chớ?

Tuy vậy, cái chữ «Absolde» mà có nghĩa gì đi nữa, cũng chưa bằng cách ngoại giao thực tế, kéo quân xâm chiếm miền phi chiến sông Rhin kia. Quốc-liên mà có lòng bất bình thì Quốc-liên nên trừng tội vô lực xâm phạm kia hơn là tức giận cho chữ «lập tức» đó.

Hitler cũng quyết tâm, chỉ cải chỉnh cái chữ trên một giấy là chuyện nói suông, mà không

Thế-giới sẽ xử trí thế nào?

Hitler vẫn háng hái diễn thuyết cổ-động

Đã-tính, 20 Mars. — Tại Ludwigsbad, tướng Hitler có tuyên bố trong buổi diễn văn: «Chúng ta không cần phải lo sợ ai cả, chúng ta có đủ quyền, một hàng và quyền. Thủ tướng phản kháng các ý tưởng có một phần hoàng sang có quân lính»... «Chúng ta không sợ ai cả, chúng ta có đủ quyền, một hàng và quyền. Thủ tướng phản kháng các ý tưởng có một phần hoàng sang có quân lính»... «Chúng ta không sợ ai cả, chúng ta có đủ quyền, một hàng và quyền. Thủ tướng phản kháng các ý tưởng có một phần hoàng sang có quân lính»...

Đức luật 7

Rome, 25 Mars. — Về các cuộc đàm phán ở Luân-đôn, báo Popolo di Roma có viết: «Đại sứ Ribbentrop đang là kẻ lợi lộc đến cuối của nhận tội, mà ông lại từ qua đem những điều khoản thực bất hoặc các nước phải nhận. Đó là cái mặt trái ngược. Vậy nên Pháp mà không chịu điều đình, cũng không lấy làm lạ».

Tại Nghị-viện Anh

Luân-đôn, 25 Mars. — Nghị-viện Anh nhất trí ủng hộ lời tuyên bố của ông Eden về chính trị ngoại giao.

Ông Eden khởi sự nhắc lại nguyên do của vùng phi-chiến. Đến đó đã làm hẳn đám cho nước Pháp đã khởi chiến có cái thanh thế ở một sông Rhin.

Nói về hiệp ước Locarno ông nói: «Tôi tuyên bố ngay trước nghị-viện rằng tôi không muốn làm gì ngoại trừ việc đầu tiên của nước Anh đi chiến đấu của nước Anh».

Trong các điều kiện của hiệp ước Locarno ông đã đề cập đến việc mà nhân sĩ Đức ở Luân đôn lại giải nghĩa thêm cho rõ:

«Chữ «Absolde» ở Bắc-bộ nước Đức thì giải nghĩa nó là «lập tức» (ngay đi), mà ở Nam-bộ nước Đức thì dùng nghĩa nó là «tận tốc» (mau). Tờ phúc vấn này là do nguyên thủ Đức Hitler, cùng ngoại trưởng Đức và pháp-học chuyên gia Đức, đều là người sanh-trưởng ở Nam-bộ, theo thói quen tiếng nói xứ sở mà dùng nó theo nghĩa «mau», chứ không phải là «lập tức», như người ta đã dịch...»

Những lời cải chỉnh kia chẳng qua là thấy con sông bất bình giữa hội Quốc-liên mà kiếm có làm cho dịu xuống, chứ thực ra cái lối cải chỉnh vờ làm sao!

Nói «lập tức» hay là «tận tốc» cùng tiếng «Nam-bộ Bắc-bộ» ở Đức, giải nghĩa thế nào mặc kệ; đã đưa ra giữa Quốc-liên mà toàn đại biểu các nước ở Quốc-liên đều nhận là có nghĩa «ngay, tức» xem hội Quốc-liên như tay sai của mình, thì chớ ngãi nào được chớ?

Tuy vậy, cái chữ «Absolde» mà có nghĩa gì đi nữa, cũng chưa bằng cách ngoại giao thực tế, kéo quân xâm chiếm miền phi chiến sông Rhin kia. Quốc-liên mà có lòng bất bình thì Quốc-liên nên trừng tội vô lực xâm phạm kia hơn là tức giận cho chữ «lập tức» đó.

Hitler cũng quyết tâm, chỉ cải chỉnh cái chữ trên một giấy là chuyện nói suông, mà không

«Một lời nói gây nước, một lời nói mất nước», «một chữ đến cửa công...» đó là những câu lưu truyền ở phương Đông xưa nay, tỏ cho người đời biết một lời, một chữ, nhiều khi có quan hệ mà gây mối họa phúc to lớn. Hiện nay trong cuộc Đức hủy hiệp ước Locarno và Quốc-liên đối Đức, có một việc chứng cho lời nói trên là «Một chữ xuýt nổi trận giặc mà chính phủ Đức đang ra cái chính».

Ngày 14-3-36, hành chánh viện Quốc liên có tờ chính thức mới Đức lấy tư cách là một nước trong công ước Locarno, phải đại diện sang Anh để dự hội nghị Quốc liên và đáp phúc tờ đề nghị của Pháp và Tý... Chính phủ Đức có bức thư đáp phúc, đại ý nói: đối với tờ mới của Quốc liên, theo trên nguyên tắc, Đức sẵn lòng tiếp thu. Đây có yêu cầu hai điều kiện:

1) Trong tức thời, đại biểu Đức được cả quyền lợi hoàn toàn bình đẳng như đại biểu các nước khác;

2) Những điều kiện của nước Đức, cùng những điều mà Pháp và Tý thân thiện với Quốc liên, không chỉ là chủ quyền của Đức ở sông Rhin, mà những điều kiện nghị cụ thể mà rộng hơn đáng làm bảo chứng cho cuộc hòa bình Âu châu, cũng có quan hệ liên đới, không ai được cắt riêng ra cả...

Sau cùng có câu: Đối với lời đề nghị của Đức, như đã chuẩn bị hẳn hoi, «lập tức» đem ra đàm phán thì nước Đức mới tham dự...

GÂY MỐI RẦY VÌ CHỮ «LẬP TỨC»

Trong tờ phúc vấn của Đức, toàn bộ giọng cương ngoạnh, Quốc liên không thể tiếp thọ. Song cái lối «cứng» ấy trên sân khấu ngoại giao cũng cho là việc thường thấy, nếu Quốc liên có tức giận thì tìm cách đối phó, chưa đến thất thế đến nỗi. Duy câu kết sau bức thư mà có chữ «lập tức» khiến cho đại biểu các nước ở Quốc liên không sao chịu nổi, không khác gì Quốc liên là cơ quan phục thuộc dưới quyền của Đức, Đức muốn sai khiến thế nào thì sai khiến; vì thế nên gây mối ác cảm giữa Quốc liên, không khí bỗng xao xuyến khác thường!

ĐỨC CẢI CHÍNH RỒI RÍT

Vì một chữ mà gây ra vết in không tốt cả các đại biểu Quốc liên. Đức cũng tự

CHUYÊN ĐÓI

Thưa thầy, cái đó bắt tất phải giặc

Sách vở thánh hiền đi lại xưa nay dần dần đến đây, ta vẫn thấy người làm hành vi người làm đó, chứ có sách vở nào lại dạy người làm như thế, ai cũng tưởng xuất thân con nhà quyền quý, hưởng thụ học vấn hơn người, nào có biết đoạn lịch sử buổi nhô ông ta, cũng cay đắng vất vả như con người thường dân. Đây xem đại sử buổi nhô của nhà anh hùng ấy:

Ông ta sanh năm 1889 ở một trấn nhỏ nhô miền biên giới nước Áo, có tên là vào lịch-dân nước Đức mà bị cự tuyệt.

Lúc 11 tuổi, thân sinh ông hi vọng cho ông ngày sau làm một chức quan, nhưng ông ta không muốn, phải nguyền nguyền làm một tay thợ nề, hoặc một nhà kiến trúc, phần đối cái ý tưởng làm quan.

Lúc 16 tuổi, vào khảo nghệ học văn, vì bệnh đau phổi, lại thôi, rồi làm học trò học nghề thợ mộc, nhưng vì đổi nghề thất bại, ông ta lại thôi học. Thế là cái chí nguyện làm thợ nề và kiến trúc của ông đều bị hỏng cả.

Vào khoảng 20 tuổi, ông ta làm một tên lính trải ở năm trời, sau bỏ mình vào trường chánh trị, lại bị cấm cấm trong ngục hơn một năm.

Trải bao nhiêu gian khổ mà ông ta một mực phấn đấu, nên có địa vị và vàng ngày nay.

Trong bản sách «Đời phần đấu của tôi», ông có thuật chuyện: «Vào khoảng 5 năm sống trong thành trấn nhỏ nhô, có ngày không có bánh ăn, vật lộn với con ma đói,

ta vẫn gắng gỏi làm việc. Trong công việc làm mà có chút thì giờ nào là ta đọc sách, nên đọc sách được khá. Nhờ sự đọc sách ấy mà gây được cái nền tri thức ngày nay...»

Một anh đã nghèo lại khổ, làm gì thất bại này, mà chỉ một lòng tấn thủ và có công tự học, hiện nay làm một trong anh hùng rằng động cả thế giới, cái gương tự lập sáng suốt là chừng nào!

Xem anh hùng

Buổi nhô của Hitler

Hitler, Tổng thống kiêm thủ tướng nước Đức, ngày nay danh tiếng lẫy lừng, không chỉ làm rung động cả Âu-châu mà toàn thế giới đều nghe cái tên «sấm sét vào tai» đó. Một tay anh hùng quật kiết như thế, ai cũng tưởng xuất thân con nhà quyền quý, hưởng thụ học vấn hơn người, nào có biết đoạn lịch sử buổi nhô ông ta, cũng cay đắng vất vả như con người thường dân. Đây xem đại sử buổi nhô của nhà anh hùng ấy:

Ông ta sanh năm 1889 ở một trấn nhỏ nhô miền biên giới nước Áo, có tên là vào lịch-dân nước Đức mà bị cự tuyệt.

Lúc 11 tuổi, thân sinh ông hi vọng cho ông ngày sau làm một chức quan, nhưng ông ta không muốn, phải nguyền nguyền làm một tay thợ nề, hoặc một nhà kiến trúc, phần đối cái ý tưởng làm quan.

Lúc 16 tuổi, vào khảo nghệ học văn, vì bệnh đau phổi, lại thôi, rồi làm học trò học nghề thợ mộc, nhưng vì đổi nghề thất bại, ông ta lại thôi học. Thế là cái chí nguyện làm thợ nề và kiến trúc của ông đều bị hỏng cả.

Vào khoảng 20 tuổi, ông ta làm một tên lính trải ở năm trời, sau bỏ mình vào trường chánh trị, lại bị cấm cấm trong ngục hơn một năm.

Trải bao nhiêu gian khổ mà ông ta một mực phấn đấu, nên có địa vị và vàng ngày nay.

Trong bản sách «Đời phần đấu của tôi», ông có thuật chuyện: «Vào khoảng 5 năm sống trong thành trấn nhỏ nhô, có ngày không có bánh ăn, vật lộn với con ma đói,

ta vẫn gắng gỏi làm việc. Trong công việc làm mà có chút thì giờ nào là ta đọc sách, nên đọc sách được khá. Nhờ sự đọc sách ấy mà gây được cái nền tri thức ngày nay...»

Một anh đã nghèo lại khổ, làm gì thất bại này, mà chỉ một lòng tấn thủ và có công tự học, hiện nay làm một trong anh hùng rằng động cả thế giới, cái gương tự lập sáng suốt là chừng nào!

Xem anh hùng

TẠI BIÊN GIỚI MÂN NGA Lính Nhật và lính Nga xung đột

Mos-cu-kow, 26-3. — Có tin ở Khabarovsk báo rằng một toán 7 người lính Nhật xông qua vượt qua biên giới Mân Nga. Xả súng đến tận nơi giáp biên giới và Cao ủy, rồi bắn vào một toán lính tuần tuần người Nga. Sau một cuộc bắn nhau dữ dội, lính Nhật phải tháo lui, để lại một viên đạn và một người lính bị thiệt mạng. Hai chiếc, một toán chừng 50 người, có súng cối, lại đến chiếm cứ nơi ấy và bắn vào bộ phận canh gác ở biên giới, nhưng cũng bị căng ngay. Cả hai bên cũng có người bị bắn chết.

Chính phủ Nga đã «liên» cho đại sứ ở Tokio để phản kháng, yêu cầu chính phủ Nhật trả lại những kẻ phạm tội, và bồi thường cho những người bị thiệt mạng.

Đúng kinh, 26-3. — Lại theo tin hãng De-mo, bộ chiến tranh Nhật tuyên bố rằng trái với những điều của hiệp ước Mân-Nga, các sĩ quan và lính Nhật đã bị quân Nga bắt tại biên giới. Thủ tướng Hirota trước Nhật đã điện cho đại sứ Nhật ở Moscow phải giải thích về việc này và chính phủ Nhật cũng đã nói đại sứ Nga Xô viết ở Đàng-kinh là M. Teyesset biết.

Tin này có 2 sĩ quan, 1 hạ sĩ quan và 6 người lính Nhật bị thiệt mạng, còn 1 sĩ quan và 3 người lính Mân châu bị thương.

ta vẫn gắng gỏi làm việc. Trong công việc làm mà có chút thì giờ nào là ta đọc sách, nên đọc sách được khá. Nhờ sự đọc sách ấy mà gây được cái nền tri thức ngày nay...»

Một anh đã nghèo lại khổ, làm gì thất bại này, mà chỉ một lòng tấn thủ và có công tự học, hiện nay làm một trong anh hùng rằng động cả thế giới, cái gương tự lập sáng suốt là chừng nào!

Xem anh hùng

Phải chăng là «bài học Quốc-văn»

Hạ tuần tháng Mars vừa rồi, cùng người bạn vào trong thành thăm vài nhà người quen, đương ngồi nói chuyện nhà ngoài thì nghe phòng bên cạnh có mấy đứa trẻ nhỏ xúm nhau trên cái bàn, đứa thì đọc: «Chó mực, chó vàng...» đứa lại đọc: «Chó mực, chó vàng...» đứa lại đọc: «Chó mực, chó vàng...» đứa lại đọc: «Chó mực, chó vàng...»

Nghe vậy tôi cũng tưởng trẻ con đùa dỡn với nhau, không để ý lắm gì.

Nói chuyện một hồi, ra ngoài thành, người bạn lại dẫn vào chơi nhà người quen ở đường Abattoir, cũng nghe trẻ con nhà dưới đọc «Chó mực, chó vàng», lại nghe tiếng bà chủ nhà:

Mấy học cái gì vậy, chứ nghĩa gì lại chó mực mèo vàng, lập đi lập lại như thế? Con Sen kia mấy học, có tên tên giấy tiền mấy đứa nó còn thạo bằng mười mấy kia!

Thằng bé trả lời: không thuộc sách mai không trả bài được sao bị... sao mà lại là? rồi nghe tiếng khóc hí hí, rồi lại nghe đọc «Chó mực, chó vàng...»

Khi ra về, người bạn bảo tôi đó là trẻ con đọc bài học «tổng quốc văn» và lớp hạ lớp tư đồng ầu... tôi mới biết đó là bài học, bài học của trẻ con xứ Cờ-Việt ta!

Bình nhứt tôi có thấy một ít sách đọc bản (Lecture) của

người tây dạy trẻ con, thường nói đến chuyện loài chó. Nhưng nói về hình bộ và tánh chất, thứ thì lòng sủa, thứ thì lòng nhai, thứ thì giữ nhà, thứ thì đi săn, cũng thứ biết giúp việc chăn nuôi, rồi có khi kể chuyện chó trung với chủ và cứu người, cũng có thứ dùng vào việc binh... Nói tóm là toàn những bài học có tánh chất khoa học, vật lý học, có ý nghĩa có tính lý, mở đường tri giác của trẻ con.

Bài học tiếng một kẻ trên có lẽ cũng là chuyện «An hóa», song khác nhau là bài học người ta học có tánh chất mở mang trí khôn; còn lối học tiếng một quốc văn «Chó mực, chó vàng» này nếu suy rộng ra rồi cây cau, cây mít, rau muống, rau cần, bông sen, bông cúc, trái trứng, bồ câu, hồ cá, sếu v.v. kéo mãi mấy năm cũng có bài học; phần thầy không lo thiếu bài dạy, chỉ tội nghiệp cho cha mẹ mấy đứa bé lo tiền này tiền nọ, cho con học năm này năm kia, mà trẻ không thạo bằng con Sen như bà chủ kia đã nói!

ít nữa các thầy cho thêm tiếng một tây kèm vào:

Chien — con chó,
Chat — con mèo,
Poisson — con cá v.v.

Còn biết thêm được ít tiếng tây, M. Nhà quê đi Huế

Tình hình thương mại Đông-dương năm 1935

Theo báo thống kê của Bộ Thuộc-dịa, thì sức thương mại ở Đông-dương năm 1935 có khá hơn năm 1934:

Hàng xuất cảng và nhập cảng cộng là 4.410.000 tấn, đáng giá 2.167.000.000 quan tiền tây.

Nhập cảng 403.000 tấn, định giá 899 triệu quan, hơn năm 1934 chỉ có 383.000 tấn, định giá 314 triệu quan. Trong số đó hàng của nước Pháp chiếm hết 110.000 tấn, trị giá 502.000.000 quan, 55%.

Xuất cảng 4.000 tấn, định giá 1.268.000.000 quan, năm 1934 chỉ có 3.437.000 tấn trị giá 1.000 triệu quan.

Số xuất cảng trừ với số nhập cảng, xé Đông-dương còn dư lại được 369.000.000 quan.

chính nhượng bộ về mặt thực tế.

Nhưng dầu sao, chúng ta cũng thấy trên trường ngoại giao, một chữ cũng có quan hệ và có ảnh hưởng lớn.

X. T. T.

Lam-lam

Bạn Thế-Anh nên nhớ rằng Marx và Engels trong hai nói đến « cái đơn vị ưu thượng » (1) là phải hiểu trong vòng ưu thượng tương đối mà thôi. Nó chỉ ưu thượng đối với những cái trước, chứ nó có ưu thượng với những cái sau sắp đến đây? Cái ưu thượng ấy chỉ xuất hiện đối với những cái trước, chứ sau nó, vẫn có nhiều cái khác tiếp cận nữa chứ!

2) Học thuyết họ Mác rất không coi trọng cái di tích, bất biến của của vũ trụ. Cái quan niệm kỹ thuật phân động và trái với khoa học. Ta và chúng quanh chúng ta từ sự vận động, cho đến những cái biến thể thực lớn, đều di tích, biến hóa luôn luôn. Khoa học chứng minh rằng có trong sáu năm là bao nhiêu tế bào trong người chúng ta đều đổi đi hết, cái ta sáu năm về sau, không phải là cái ta trước nữa.

Sự di tích và biến hóa của vũ trụ, hay riêng về lịch sử của loài người cũng thế, có lẽ thì tiệm tiến (état statique) nghĩa là tiến một cách dần dần, êm ả, nhưng tiến như thế đến một trình độ nhất định thì nó đột phá (état dynamique) và biến qua một thể khác mới hơn, khác hơn, cao hơn.

Đại để cái pháp tắc di tích hóa (loi du mouvement) là thế.

Nay bạn Thế-Anh cho rằng: « xã hội sẽ đến một cái thể cuối cùng không biến đổi nữa, xã hội khi ấy « tiến chứ không hóa », nghĩa là bạn chỉ nhận cái phương diện tiệm tiến, chứ không nhận cái phương diện đột phá nữa, bạn đã trái với biện chứng pháp.

3) Biện chứng pháp không chỉ nói về sự di tích hóa mà thôi, còn nói đến cái nguyên nhân của sự di tích hóa ấy là ở trong chỗ mâu thuẫn. Giữa và trị và nhân sinh, từ cái lớn đến cái nhỏ đều tiềm ẩn những mâu thuẫn ở trong. Có mâu thuẫn mới có di tích hóa.

Từ quyền «Duy tâm hay Duy vật» đến thuyết biến đổi không dứt

(Trả lời cho bạn Thế-Anh ở T. D. 29-2-56)

Viết đến đây, tôi vâng vâng nghe bạn Thế-Anh quát: « Hai triết chủ trương « xã hội biến đổi không dứt » là giai cấp đấu tranh cũng không dứt; giai cấp đấu tranh không dứt, thì loài người hơi dần mà hy sinh tranh đấu làm chi ». Bạn Thế-Anh, bạn làm to quá. Tôi xin chỉ cho bạn thấy rằng:

Sự biến đổi của xã hội loài người có phải chỉ vì một cái mâu thuẫn giai cấp đấu tranh mà thôi đâu, còn có nhiều cái mâu thuẫn khác nữa chứ. Và chúng các mâu thuẫn sau khi bị đẩy lùi đi rồi thì có còn gì ở nguyên hình của nó nữa đâu? Xã hội này có giai cấp, mới có giai cấp đấu tranh; xã hội này biến đổi qua xã hội chủ nghĩa, không giai cấp nữa thì làm gì mà có mâu thuẫn giai cấp đấu tranh chứ?

Không có cái mâu thuẫn giai cấp đấu tranh, nhưng không phải vì thế mà xã hội này biến đổi không dứt; vì trong xã hội loài người không phải chỉ có một cái mâu thuẫn giai cấp đấu tranh mà thôi, còn có nhiều cái mâu thuẫn khác nữa mà bạn không nhận thấy đấy. Nay tôi hãy chỉ cho bạn một vài cái mâu thuẫn thử:

A) Cái mâu thuẫn giữa người đối với tự nhiên thật không thể nào kể xiết; cái lực lượng dân áp của tự nhiên thật ghê gớm. Loài người có phải tranh đấu luôn luôn mới có thể giữ được sự sống còn. Mỗi lần loài người chinh phục tự nhiên được một bước, tức là ảnh hưởng đến xã hội rất lớn, và làm cho xã hội biến đổi cả hình thức lẫn tinh thần.

Chỉ xem chuyện cổ, một sự phát minh về máy hơi nước, mà làm biến đổi cả nền kinh tế, chính trị, xã hội, của Âu châu và cả thế giới. Thế thì

xã hội tương lai cũng vậy, vẫn còn có nhiều cái mâu thuẫn giữa người và vũ trụ, những cái mâu thuẫn kỳ lạ làm cho xã hội biến đổi không dứt.

B) Hãy nói đến cái mâu thuẫn giữa người đối với người trong xã hội tương lai. Chắc bạn Thế-Anh nghe đến đây lấy làm xấu hổ lắm. Các ý bạn thì xã hội tương lai làm gì mà có mâu thuẫn giữa người với người. Bạn làm! vẫn có luôn. Vì sao thế? Trong cái xã hội tương lai, không phải là nơi người ta triệt bỏ hết cá nhân phẩm (personnalité). Trái lại, chính là chế độ hết sức giúp cho sự phát triển của nhân phẩm được hoàn toàn đầy đủ. « Một cái nhân phẩm ấy là cái biểu hiện của con người xã hội (l'homme collectif). Cái nhân phẩm ấy càng phát triển được chừng nào thì xã hội sẽ tiến hóa thêm được chừng ấy. Trong khi các nhân phẩm phát triển, không thể nào tránh được mâu thuẫn. Vì các nhân phẩm ấy làm thế nào mà không bị đẩy lùi; nghĩ đến sự tiến hóa của nhân phẩm từ từ tiến, đến tình cảm là một cái mong mỏi phi lý.

Trái lại, nhờ có những mâu thuẫn giữa các nhân phẩm xã hội có nhiều sáng kiến mới cho sự cải tạo và kiến thiết xã hội được càng ngày càng hoàn thiện hơn.

Đến đây tôi lại nghe bạn Thế-Anh phản đối: « Thế thì loài người đến đây vẫn còn chống nhau à? ». Vâng, họ vẫn có thể chống nhau, nhưng họ không giết nhau; họ chống nhau vì tư tưởng, vì sáng kiến, chứ họ không giết nhau vì tiền bạc, vì danh giá.

Chỉ trong cái xã hội người còn trị người, người còn bóc lột người, nên mỗi cuộc biến đổi của xã hội

là mỗi cuộc giết lẫn nhau. Cho những cuộc biến đổi sau này người ta không cần phải dùng cái môn kỹ nghệ.

Và chúng bạn Thế-Anh đã tin theo biện chứng pháp... mà cho rằng: « xã hội vận động và biến đổi không dứt, mà biến đổi, thì có thể vượt lên một cái đơn vị ưu thượng (au-delà supérieure). Vậy thì sau này xã hội có biến đổi thì cũng biến đổi ra những cái chế độ ưu mỹ hơn, chứ không trở quay lại cái chế độ già man cổ dăm mà bạn hồng long đấy.

Đến đây, tôi có thể nói rằng tôi đã trả lời hẳn hoi những sự bất hòa của bạn Thế-Anh trong bài phê bình của bạn rồi. Tôi lại để chỉ vạch sự hiểu lầm của bạn đối với học thuyết biện chứng pháp nói trên. Tôi đặt lại câu hỏi:

Xã hội sau này có biến đổi nữa không? có, biến đổi luôn, biến đổi không dứt.

Bạn Thế-Anh nên lãnh ý sẽ bất chợt tôi thế này: Vâng, thì cũng đúng là biến đổi không dứt, nhưng biến đổi đến đâu? biến đổi ra cái gì?

Nếu bạn hỏi tôi câu ấy, tôi sẽ trả lời ngay: « Biến đổi ra cái gì, biến đổi đến đâu, tôi không biết, tôi chưa thấy ». Tôi trả lời như thế không phải là tôi chối cãi đâu. Có người đã từng hỏi câu ấy, nhà hiền triết cũng chưa trả lời được. Vì học thuyết « mâu thuẫn » (xem tiếp trang 4 cột 1)

Chemisettes d'été

Các nhà buôn nên hỏi tại nhà chế tạo

Cu Gioanh

50% Giảm giá

HANOI

Thuốc lá "LUCIA"

tốt nhất

5000 một gói

5000 một gói

Cò bán khắp nơi

RẤT CÓ ÍCH

Tỉnh Bình-Định (Quinhon) là nơi thờ sản phẩm dứa, mà thường niên đến mùa dứa không xuất cảng được, thời đến Annam ở miền Tam-quan lấy làm phân vân hết sức, là vì chỗ ấy người mình lấy dứa dứa vì nghiệp.

Từ ngày hãng savon XUÂN-SANH của chúng tôi ra đời đến nay nhờ lấy toàn dứa dứa kỳ mà làm ra các thứ savon rất tốt (72%) nên được công chúng hoan nghênh rất nhiều và lại được các sở thí nghiệm của nhà nước chứng kiến. Vả rồi chúng tôi đã được giấy Hội-chợ Hải-phong gởi vào khen tặng thứ savon của chúng tôi tốt hơn các thứ khác.

Món hàng nội hóa xứ Trung-kỳ ngày nay đã được mở mang. Vay xin quý ngài lấy công tâm mà chiếu cố, để giúp cho kỹ nghệ xứ mình được bước vững trên con đường tiến bộ.

Savonnerie XUÂN-SANH
Avenue Khải-Định - QUINHON

THUẬN - LONG
Rue Paul-Berl
Đại-lý độc-quyền HUẾ - ĐỒNG-HỚI

— Anh nghĩ gì đó?
— Trước hết tôi nghĩ ông trí khéo như thế này, nếu được tự do ở ngoài thì làm đến gì nữa?
— Có lẽ không làm được gì hết cũng nên. Phải làm cảnh khổ mới khai được một đôi thứ mới bí mật trong đầu óc con người ta, cũng như phải có sự dè dặt mới làm cho thuốc nổ nổ lên. Nhờ ở tù mà bao nhiêu trí lực của tôi thu hiệp lại một nơi, mới có cái sát với nhau; anh biết chứ, mấy trên trời có cái sát nhau mới sinh ra điện; điện có cái sát nhau mới sinh ra chớp, chớp có cái sát nhau mới sinh ra ánh sáng.

Đặng-Thế bực mình quá dốt mà trả lời:

— Không, tôi không hiểu gì cả. Những tiếng ông nói ra đó, nhiều tiếng đối với tôi không có nghĩa; ông học giỏi quá, ông sung sướng quá.

Viên cổ đạo cười mỉm, rồi nói:

— Khi anh nói anh nghĩ hai việc phải không?

— Phải?

— Anh đã cho tôi biết việc thứ nhất, còn việc thứ hai?

— Việc thứ hai là ông đã đòi ông cho tôi nghe, mà ông chưa biết đòi tôi ra thế nào.

— Đợi anh đương còn ngủ, chắc là không có việc gì quan hệ cho anh thì phải.

— Có một cái tai nạn rất lớn, một cái tai nạn mà tôi không dám phải mang lấy; và tôi muốn oán người mà đáng oán trời như trong đối khi vì quá bực bội.

— Vậy thì anh quyết rằng anh không phạm cái tội mà người ta buộc cho anh đó sao?

— Thiệt không, tôi dám lấy đầu hai người thân như trên đời của tôi tức là đầu cha tôi và đầu Mai-thiết-Thanh, mà thế...

Viên cổ-giáo đẩy cái lỗ kia và kéo giăng lại chỗ cũ rồi nói:

— Thôi, anh hãy kể chuyện anh cho tôi nghe thử.

Đặng-Thế bắt đầu kể cái mà chàng

BÁ TƯỚNG MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả: Alexandre Dumas

— 38

Dịch - giả: Nam-Son

gọi là lịch sử của chàng, cái lịch sử chỉ ở một cuộc lữ hành ở Ấn-độ, vài ba cuộc lữ hành ở các miền Địa-trung-hải; rồi đến cuộc lữ hành sau cùng của chàng, cái chết của cái tên Lê-Thế, cái gọi của chàng lãnh giao cho Đại-đô-đốc, câu chuyện chàng nói với Đại-đô-đốc, bức thư chàng lãnh giao cho ông Noa-Thế; sau cùng đến khi chàng về đến Mạc-Xây, gặp thân sinh chàng, gặp nàng Mai-thiết-Thanh, ăn tiệc đám cưới của chàng, bị bắt, bị tra - vấn, bị giam ở lao tùm tùm, bị tổng ngục ở thành trì Đip... Đến đây, Đặng-Thế không biết gì nữa hết, đến bị giam được bao lâu chàng cũng ở ở nơi.

Nghe Đặng-Thế kể lịch sử của chàng xong, viên cổ đạo ngồi suy nghĩ một hồi, rồi nói:

— Trong việc ấy, có một cái di tích lý về pháp luật rất sâu xa, và cái định lý ấy có dính với đến tôi đến nỗi khi bời, nghĩa là con người ta có cái tính tự nhiên hay ghét tội ác. Nhưng cái vấn đề minh nó sinh ra cho chúng ta những sự oán, những tình xấu, những sự ham muốn mạnh đến có thể đè bẹp những cái bản năng tốt của chúng ta mà đưa chúng ta vào đường tội lỗi. Vì thế nên có câu cách ngôn: « Nếu anh muốn tìm người có tội, thì trước hết hãy xét tội ác kia làm lợi cho ai đó. Vậy anh xét xem có lợi cho ai?

— Không lợi cho ai hết! Tôi đã đáng gì đâu mà nói chuyện làm lợi hay làm hại ai!

— Đừng trả lời như thế, không hiệp với luận - lý mà cũng thiếu cả triết lý; cái gì cũng tương đối. Ông vua làm rầy người sẽ kẻ nghèo, mà đến một chức viên tâm thường

cũng làm rầy chức viên dự bỏ chức lại: Nếu vua chết, thì người chức kế ngôi kia được lên ngôi; nếu chức viên chết, thì chức dự bỏ được hưởng số; bằng một nghìn hai trăm quan, Số bằng một nghìn hai trăm quan ấy đối với chức kia cũng như hai triệu quan đối với vua họ, nghĩa là cũng cần lắm ăn lắm mặc như nhau. Bất kỳ người nào từ mức tối thấp, đến mức tối cao trên cái thang xã-hội, cũng có chung quanh mình một cái giây lợi đáng dính với người khác, chứ không thể nào thoát được hết. Duy người càng lên cao, chừng nào giây lợi càng dài ra chừng ấy... Mà thôi, mọi chuyện của anh xem. Lúc ấy sắp được lên chức cai tàu ở tàu Pha-ra-ông phải không?

— Phải.

— Lúc ấy anh sắp cưới một người con gái đẹp lắm phải không?

— Phải.

— Nếu anh không lên được chức cai tàu ở tàu Pha-ra-ông, có lợi gì cho ai không? Nếu anh không cưới được nàng Mai-thiết-Thanh, có lợi gì cho ai không? Hãy trả lời câu hỏi thứ nhất trước; thật sự là cái chia-không trong tất cả các vấn đề nên biết vậy. Nếu anh không lên được chức cai tàu ở tàu Pha-ra-ông thì có lợi gì cho ai không?

— Không; ở trên tàu, tôi được người ta tôn trọng lắm. Nếu anh thấy thủ được phép bắt cứ một người cai của họ, thì tôi chắc thế nào họ cũng bắt tôi. Chỉ có một người không ưa tôi, vì trước đó nó cãi cò với tôi, tôi đã khởi kiện nó nhưng nó từ chối.

— Thế thì anh / người ấy tên là gì?

— Đặng-Lát.

— Nó làm việc gì trên tàu?

— Giữ sổ sách.

— Nếu anh lên chức cai tàu, anh có để nó làm việc với anh không?

— Nếu tôi có quyền dùng người thì chắc là tôi không dùng nó, vì tôi biết nó không được ngay thẳng?

— Được, khi anh với viên cai tàu Lê-Thế nói chuyện, có ai đó nữa không?

— Không, chỉ có hai người chúng tôi thôi.

— Có ai nghe được câu chuyện kỳ không?

— Có lẽ có, vì cửa mở; à, mà có... khoa... phải, phải, có, Đặng-Lát đi ngang qua vừa nhìn khi ông Lê-Thế trao cái gói cho tôi để giao lại cho Đại-đô-đốc.

— Thế là đã có một lần ra rồi đấy. Hôm cho tàu đậu lại ở đảo En-bô, anh lên bờ, có giặc ai theo không?

— Không.

— Người ta có đưa lại anh một phong thư không?

— Phải, quan Đại-đô-đốc đưa.

— Thư ấy, bỏ vào cái gì?

— Tôi bỏ vào bóp phôi của tôi.

— Vậy anh có mang bóp phôi của anh theo trong mình? Một cái bóp phôi có thể đựng được phong thư thì hẳn là khá rộng, làm sao mà bỏ tôi áo được, mà như là tôi có một tay thối như anh.

Ông nói phải, tôi để bóp-phôi trên tàu.

— Vậy lên tàu rồi anh mới bỏ thư vào bóp-phôi phải không?

— Phải.

— Từ Bọt-tô-phê-rô về đến tàu, anh để phong thư ấy vào đâu?

— Tôi cầm luôn trên tay.

— Khi anh lên tàu, có ai thấy anh cầm phong thư không?

— Có.

— Đặng-Lát cũng có thấy chứ?

— Đặng-Lát cũng có thấy.

— Bây giờ, phải chịu một tội gì chết; anh có nhớ bức thư tố giác kia viết thế nào không?

— Tôi đọc y nguyên-văn:

« Một người bạn của chế độ quân chủ và tôn-giáo, xin tin cho quan Tham-vấn biết trước rằng tên Đặng-Thế phụ cai ở trên tàu Pha-ra-ông, ở Xiết-miét mới về khi mai, sau khi ghé nghỉ ở Na-bô-lô và En-bô, có lệnh mới phong cho của Muya-ra để giao lại cho Nh-phá-Luân để giao lại cho Hội-đồng chấp hành của phái Nh-phá-Luân ở Ba-lê.

« Muốn có chứng cứ về tội của nó thì bắt nó, vì nó còn giữ phong thư hoặc ở trong mình nó, hoặc ở nhà cha nó, hoặc ở trong phòng nó trên tàu Pha-ra-ông ».

Viên cổ-đạo nhún vai một cái:

— Nó rõ ràng biết mấy, họa anh nhân từ và thiệt thà quá đời, mới không đoán ra ngay việc này lúc ban đầu...

Đặng-Thế nói lên:

— Thiệt vậy? Thế thì tôi hư bèn lắm.

— Chết của Đặng-Lát thường viết ra sao?

— Chết xiêng mà tôi.

— Còn chữ trong thư nặc danh thì sao?

— Chữ lộn ngược.

— Mạo phải không?

— Như mạo thì có lẽ không được cũng như thế.

— Anh xem có giống như chữ này không.

Viên cổ đạo lấy bát, hay là cái mà ông gọi bát của ông, nhúng mực và cầm tay trái viết trên tấm vải mấy hàng chữ dần trong thư nặc danh kia. Đặng-Thế lại lại một bước, và nhả viên cổ-đạo một cách như khiếp sợ.

— Ôi! lạ quá, chữ này sao nó giống y như chữ kia, không khác một tý.

— Thế là thư nặc danh kia viết bằng tay trái. Tôi thấy...

— Ông thấy gì?

— Các chữ viết tay mặt thì khác nhau hết, mà chữ viết tay trái lại giống nhau.

— Vậy thì cái gì ông cũng thấy, cũng dễ y cái.

— Thôi, nói tiếp câu chuyện!

— Vâng, vâng...

— Đến câu hồi thứ hai.

— Tôi xin thuật cho ông nghe.

— Nếu anh không cưới được Mai-thiết-Thanh thì có lợi cho ai không?

— Có; cho một người thanh niên đã thương nàng.

— Tên người ấy là gì?

— Phi-Nhân.

— Tên Tây-ban-nha?

— Nó là người Cát-tân.

— Phi-Nhân có thể viết được bức thư kỳ không?

— Không! nó, thì nó chỉ chức đảm tôi một lát dạo thôi.

— Phải, tình người Tây-ban nha là thế; họ có thể chịu tội giết người, mà không thể chịu tiếng hèn nhát.

— Và nó có biết cái đến nói trong thư kỳ đâu.

— Anh không nói cho ai biết hết.

— Không.

— Cũng không nói với linh-nhân của anh nữa phải không?

— Cũng không nói với vợ chưa cưới của tôi.

— Vậy thì Đặng-Lát chờ còn ai nữa.

— Phải, bây giờ tôi chắc là Đặng-Lát.

(Còn nữa)

Từ quyền «Duy tâm hay Duy vật» đến thuyết biến đổi không dứt

(Tiếp theo trang 4)

thần tiên hóa... «Duy tâm hay Duy vật» đến thuyết biến đổi không dứt... (Tiếp theo trang 4)

Bạn Thế Anh, câu chuyện tôi kể bạn đây, tôi xem nó «xì xò» lắm. Tôi nghĩ trước khi bạn vào vụ lo cái xã hội trước khi biến đổi hay không biến đổi, thì bạn cần lo thực hiện cái xã hội ấy đi đã.

Đó là những vấn đề thực tế, cần nên nghĩ. Còn nghĩ khoanh tay rồi mà lo ngại cho xã hội sau này biến đổi, rồi nghĩ đến nó biến đổi đi thì còn lo tranh đấu, đó thực hiện ra nó làm chi! Cái tôi nghĩ ấy xin lỗi bạn, «đây là» lắm!

Xã hội sau này biến đổi, cũng như quá khứ của xã hội bị biến đổi, bị tiêu diệt đi, cũng như bạn Thế Anh và tôi sau này sẽ biến đổi và không còn nữa. Nhưng đó là câu chuyện của sau này, là chuyện quá khứ. Bạn Thế Anh hãy trở về với cái hiện tại ngay này chứ.

HẢI-TRIỆU

Tôi biết... Bạn Thế Anh trong khi phân tích cái thuyết «biến đổi» không dứt, có mượn cái thí dụ «cây lúa» của tôi để làm bằng chứng. Cứ như vậy bạn thì đặt làm sau nhiều lần mà biến đổi biến đổi ra cây lúa. Đến cây lúa thì không biến đổi nữa.

Đó là một sự lầm. Vì bao giờ cũng thế, những cái thí dụ chỉ là những cái hình ảnh minh họa chứ không phải là lý luận thực tế. Những hình ảnh ấy chỉ có giá trị một khoảng thời gian, chứ không có giá trị lâu dài. Bạn hãy nhìn rộng ra quá thì thấy lý luận thực tế, nhiều khi đến hóa ra vô nghĩa.

Còn một cái lầm nữa: Bạn Thế Anh cho rằng biến đổi là một sự liên tục. Nhưng thực ra biến đổi là một sự gián đoạn. Biến đổi là một sự thay đổi đột ngột, chứ không phải là một sự thay đổi dần dần. Vì biến đổi là một sự thay đổi đột ngột, nên nó không thể biến đổi dần dần được.

Bạn Thế Anh cho rằng xã hội tương lai không biến đổi là một sự lầm. Nhưng thực ra biến đổi là một sự liên tục. Biến đổi là một sự thay đổi dần dần, chứ không phải là một sự thay đổi đột ngột. Vì biến đổi là một sự thay đổi dần dần, nên nó không thể biến đổi đột ngột được.

«Xã hội chế độ là một giai cấp»... «Xã hội chế độ là một giai cấp»... (Trích «Notes préparatoires à La Sainte Famille» của K. Marx)

(1) Vero la création d'une entité supérieure.
(2) L'œuvre humaine est une œuvre de Dieu.

Việc trong nước

Bạn hân quả hành thần thiện... (Tiếp theo trang 4)

Tin thêm về chuyện ganh nhau trong làng... (Tiếp theo trang 4)

Con bạc cao mưu... (Tiếp theo trang 4)

Có dấu mùa... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

QUẢNG-NAM... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Công vi bệnh dốt... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Muốn cho dân không kiện... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?

(Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

Thế giới sẽ trị thế nào?... (Tiếp theo trang 4)

quốc, cần phải đầu tư vào việc các nước khác... (Tiếp theo trang 4)

Chemisettes d'été... (Tiếp theo trang 4)

An - Phụng... (Tiếp theo trang 4)

VUA THUỐC BÒ Ở VIÊN-ĐÔNG: Cừu-Long-Hoàn của nhà thuốc Vó - ĐINH - DÂN CHOLON

Hội-Vạn-Quốc-Tiết-Kiệm... (Tiếp theo trang 4)

Số phiếu	Tên người chủ phiếu	Vốn phiếu
30	Cách thức số 2 - Bộ số 827	500\$00
2978	Ông NGUYỄN VĂN-MUỘI làm DaPhuocHoi & MOCAI	500\$00
327	Ông PHAM-SI-SAU & HATINH	250\$00
7255	Ông TRẦN-NGOC-TRAC 8 ngõ Huyền & HANOI	250\$00
	Ông HOANG-KHAC-SAN 13 đường LạcHoi & HAIPHONG	
	Phiếu số 2730 không đóng góp thường lệ nên không được dự quyền số 2 trên đây.	
285	Cách thức số 3 - Bộ số 803	500\$00
1701	Ông CAO-THIEN-TOAN & RACH GIA	500\$00
1703	Cách thức số 3 - Xổ số trả tiền lãi: 299\$12	37\$39
1706	Ông GILBERT DAVID Donnes & BENTHE	27\$39
1719	Ông PHAM-VAN-THACH 1 ngõ kho sữa & AN HOA	27\$39
1723	Ông LUONG-VAN-MAU 7 ngõ Rong Hoi & SAIGON	27\$39
1725	Ông BUI-VAN-NHAN Giao sư & Minh-Hoi & RACH-GIA	27\$39
1729	Ông TONAO & BACLES	27\$39
1741	Ông TRAN-VAN-MINH & nhà ông TONAO BACLES	27\$39
	Ông NGUYEN-VAN-NHAN & Kho-bao TOURANE	27\$39
	Ông NGUYEN-HUU-CAU Đội kho sữa & BACHAN	27\$39
	Sau khi đóng tiền được 2 năm rồi, thì người chủ phiếu số 2, được hưởng số tiền lãi của Hội chia 55 tiền lãi về cách thức số 2. Hội chia cho những người chủ phiếu số 2 trong năm 1934 là: 4.871\$40.	
10236	Cách thức số 5 - hoàn vốn gấp bội	500\$00
12426	Xổ số hoàn nguyên vốn - Bộ số 845	1.000\$00
11117A	Ông FRANCOIS BESANCON Trường Bách Nghệ HANOI	200\$00
27335A	Ông TRAN-THI-CAN con ông TRAN-DANH-LONG thợ thợ thợ thợ thợ thợ	200\$00
	Có TRUONG-THI-DAO 52 ngõ Khai-Hoi & FAIPOO	
	Nhưng phiếu số 23418A, 27335A, đóng tiền quá hạn nên không được hưởng quyền lợi về số 2 trên đây.	
15427A	Xổ số miễn góp - Bộ số 1679	Giá bán lại
18060A	Ông BUI-NAM-MANH con ông Da-Tham Ba-Hoi & BACH-GIA	500\$00
	Bà NGUYEN-THI-THAO & nhà ông DINH & nhà Truong Hoi & TOURANE 100\$40	200\$00
	Những phiếu 6165, 27358A, 27359A, 27361A, 18055A, 40063A	
	đóng tiền quá hạn nên không được hưởng quyền lợi về số 2 trên đây.	
	CÁC NGƯỜI CHỦ PHIẾU SỐ 5 được chia lãi, của hội từ ngày mua phiếu. Trong các hội lập ban & viên-dong chỉ có hội VAN-QUOC-TIET-KIEM chia lãi cho người mua phiếu từ năm thứ nhất. Tiền lãi chia cho những người chủ phiếu số 5 trong năm 1934, mỗi ngày 29\$100\$ là:	1.000\$00
	Phiếu số 26723 ông NGUYEN-VAN-DAO & TACHAU	200\$00

HOANG - VĂN - ÁP... (Tiếp theo trang 4)

HUYNH-THUC-KHANG... (Tiếp theo trang 4)